

Φώτης Κόντογλου, ένας Έλληνας λογοτέχνης και ζωγράφος (DDr Αλέξιος Παναγόπουλος)

/ Πεμπτούσια

ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ : «Φημισμένοι άντρες και λησμονημένοι»

Υπό του Δρ. Αλέξιου Παναγόπουλου[1] καθηγητή - συγγραφέα, με θέμα: «Μνημονεύοντας Κόντογλου».[2]

Κύριε πρόεδρε της εταιρείας λογοτεχνών, αγαπητοί και εκλεκτοί προσκεκλημένοι, ευχαριστώ για την τιμή να μιλήσω για έναν τέτοιο μεγάλο πνευματικό δημιουργό, που η μνήμη του μας καλεί σήμερα σε προβληματισμό, στη δική μας καθημερινότητα σήμερα τόσο επίκαιρα και καθοριστικά, που με τον τρόπο της ζωής του, τις ιδέες του, την απλότητά του και την αγάπη του στις παραδοσιακές μας ρίζες του Γένους μας και της Ρωμοσύνης.

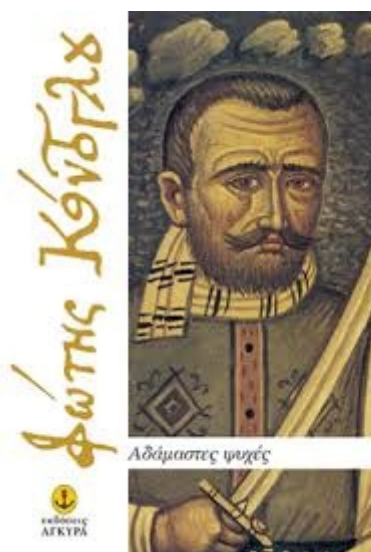
Μνημονεύοντας Φώτη Κόντογλου, ή αλλιώς ειπείν με το εκ πατρός επώνυμό του ως Φώτιος Αποστολέλης, γεννημένος στο Αϊβαλί της Μικράς Ασίας, στις 8 Νοεμβρίου του έτους 1895 (οι χρονολογίες γέννησής του για κάποιους

κυμαίνονται από το 1892 έως το 1897, στα διάφορα βιογραφικά σημειώματα που δίνει ο ίδιος, αλλά και άλλοι που έγραψαν γι' αυτόν, όμως το έτος 1895 δηλώνει ο ίδιος σε αυτόγραφο σημείωμά του). Απεβίωσε στην Αθήνα, στις 13 Ιουλίου το 1965.

Ο Κόντογλου διακρίθηκε ως Έλληνας διανοούμενος, λογοτέχνης, συγγραφέας και ζωγράφος. Αναζήτησε μέσα από την πορεία του την γνήσια και αυθεντική «ελληνικότητα», την πονεμένη ρωμιοσύνη, το φιλότιμο, την ανθρωπιά, δηλαδή μία έκφραση, που έδινε τα φώτα στην επιστροφή στην ελληνική παράδοση, τόσο στο συγγραφικό, λογοτεχνικό έργο όσο και στο ζωγραφικό του έργο. Παράλληλα είχε μία εξαιρετική προσωπική συμβολή στη βυζαντινή εικονογραφία και τεχνοτροπία. Σήμερα θεωρείται ως ένας από τους εκφραστικότερους εκπροσώπους της «Γενιάς του '30», ενώ από τους μαθητές του ήταν ο Γιάννης Τσαρούχης, ο Νίκος Εγγονόπουλος, κ.ά.

Ο Κόντογλου, γιός του Νικόλαου και της Δέσπως Κόντογλου, είχε τρία ακόμα αδέρφια, το Γιάννη, τον Αντώνη και την Τασίτσα. Σύντομα έχασε τον πατέρα του που ήταν ναυτικός στο επάγγελμα, έτσι την κηδεμονία των τεσσάρων παιδιών την ανέλαβε ο θείος του, ο Στέφανος Κόντογλου, ο οποίος ήταν τότε ο ηγούμενος της Μονής της Αγίας Παρασκευής. Έτσι του δόθηκε και η χρήση του επωνύμου της οικογένειας της μητέρας του. Τα παιδικά και νεανικά του χρόνια τα έζησε στο Αϊβαλί. Εκεί φοίτησε στο Σχολαρχείο και στο Γυμνάσιο έως το 1912. Στο Γυμνάσιο ήταν συμμαθητής με τον λογοτέχνη και ζωγράφο Στρατή Δούκα. Ήταν μέλος και της ομάδας μαθητών που εξέδιδε το περιοδικό «Μέλισσα», από το 1911, το οποίο ο ίδιος ο Κόντογλου διακοσμούσε με τις πρωτότυπες ζωγραφίες του. Ο συμμαθητής του ο Στρατής Δούκας ήταν από τα Μοσχονήσια της Μικράς Ασίας, απέθανε στην Αθήνα το 1983, θεωρείται ως ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της «Αιολικής Σχολής», όπως αυτή προσδιορίζεται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της Γενιάς του 1930. Όταν γράφηκε στη νομική σχολή του πανεπιστημίου Αθηνών συγκατοίκησε με το συμμαθητή του τον Φώτη Κόντογλου, με τον οποίο συνδεόταν φιλικά από τα γυμνασιακά χρόνια. Διέκοψαν τις σπουδές τους μετά το ξέσπασμα του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και επισκέφτηκαν το Άγιο Όρος. Κατόπιν οργάνωσαν λαογραφικές μελέτες στη Μυτιλήνη από κοινού με τον Αντώνη Πρωτοπάτση και τρία χρόνια αργότερα κατατάχτηκε εθελοντικά στην Εθνική Άμυνα και πολέμησε για την πατρίδα. Ο συμμαθητής του οργάνωσε εκθέσεις ζωγραφικής με έργα των Φώτη Κόντογλου και Σπύρου Παπαλουκά. Με τους δυο αυτούς υπήρξε και συνιδρυτής του «Συλλόγου Μουσικών Τεχνών» της Μυτιλήνης, μαζί με τον Στρατή Μυριβήλη και της «Εταιρείας Διακοσμητικής Τέχνης» της Αθήνας. Ο Δούκας υπήρξε επίσης βασικό στέλεχος των περιοδικών «Φιλική Εταιρεία» και «Φραγγέλιο» και καλλιτεχνικός διευθυντής της εταιρείας Αγγειοπλαστικής της Κιουτάχειας. Το 1931 ξεκίνησε η ενασχόλησή του με το έργο

του γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά και γνωρίστηκε με το Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη. Το 1934 πήρε μέρος στην ίδρυση της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

Ο Κόντογλου γράφτηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα το 1913, στην Γ' τάξη. Το 1913 και 1914 διέμενε με τον συμπατριώτη του Στρατή Δούκα στη Νεάπολη και στην Κυψέλη και μετά με τον Παπαλουκά στην Κολοκυνθού. Όμως σ' εκείνες τις εποχές λόγω οικονομικών δυσκολιών εργαζόταν ως «ρετουσέρ» στο φωτογραφείο Μπούκα και Καλιαμπέκου. Το 1914 εγκατέλειψε τη σχολή του. Πήγε στο κέντρο του τότε πολιτισμού και των σχολών της τέχνης στο Παρίσι, όπου μελέτησε το έργο των διαφόρων σχολών της ζωγραφικής, των γραμμάτων και της τέχνης. Το Παρίσι του έδωσε ανοικτούς ορίζοντες στην δημιουργία του. Παράλληλα συνεργαζόταν με το περιοδικό «*Illustration*» και το 1916 κέρδισε το πρώτο βραβείο εικονογράφησης βιβλίου σε διαγωνισμό του περιοδικού, για αυτήν, της «*Πείνας*» του Κνουτ Χάμσουν. Στα δύσκολα εκείνα χρόνια εργάστηκε μας αναφέρει και ως τορναδόρος και ως ανθρακωρύχος. Το 1917 έκανε ταξίδια προς την Ισπανία και την Πορτογαλία, ταξίδια που τον ενέπνευσαν στο συγγραφικό του έργο. Αλλά πάλι το 1918 επέστρεψε στην Γαλλία.

[Συνεχίζεται]

[1]

http://patraslibrary.weebly.com/uploads/1/1/8/8/11888050/Πρόγραμμα_εταιρείας_λογοτεχνών.pdf

[2]http://leonidasmargaritis.blogspot.co.ke/2015/09/blog-post_17.html Βλ. ΔΕΥΤΕΡΑ 9-ΜΑΙΟΥ-2016. 7.00 μ.μ. Ομιλητής: Δρ. Αλέξιος Παναγόπουλος, καθηγητής – συγγραφέας. Θέμα: «Μνημονεύοντας Κόντογλου». Ομιλία στα φιλολογικά βραδινά της Εταιρείας Λογοτεχνών, στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρέων. <http://www.orthodoxtheologicalinstitute.org/faculty.html>

<http://www.fpsp.edu.rs/vanredni-profesori/>

<http://www.ptf.edu.rs/nastavnik/dr-alexios-panagopoulos>

<https://www.pemptousia.gr/author/ddr-alexios-panagopoulos/>